

Lineære funktioner

Indhold

Video.....	1
Definition:.....	1
Hældningskoefficient	2
Begyndelsesværdi	2
Formler.....	2
Mere om regneforskriften	3
Om E-opgaver 11a.....	3

Video

[Lineær funktion - Hvad er det? - YouTube](#)

Definition:

En funktion kaldes lineær, hvis den har en regneforskrift, der kan skrives således: $f(x) = ax + b$, idet a og b er tal.

I stedet for $f(x)$ skrives nogle gange blot y .

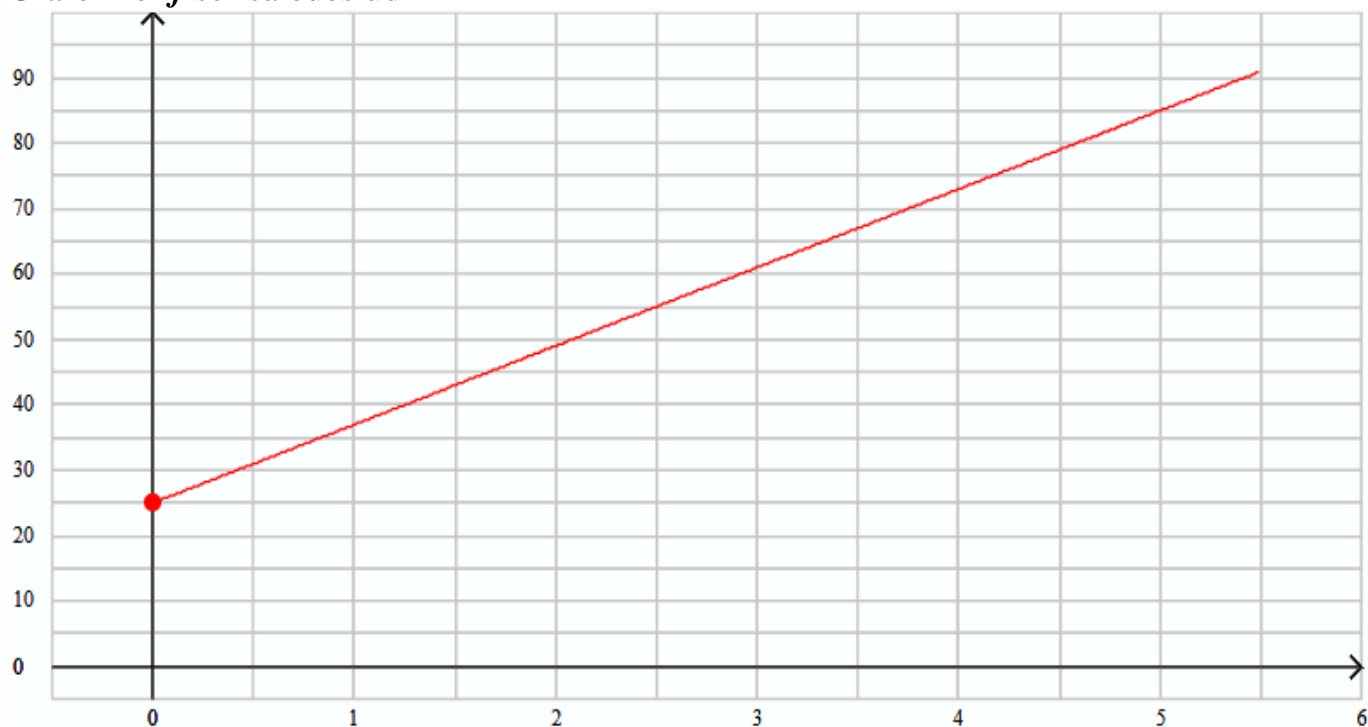
Grafen for en lineær funktion er en ret linje eller en del af en ret linje.

Eksempel

En taxa koster 25 kr. i startgebyr og 12 kr. pr km.

Prisen er en lineær funktion af antal km og kan beregnes ud fra formelen eller regneforskriften: $f(x) = 12x + 25$. Her er $a=12$ og $b=25$.

Grafen for f ser således ud

Hældningskoefficient

a er det stykke grafen løfter sig når x bliver én større.

Hvis grafen går nedad, er a negativ, og vi siger funktionen er aftagende.

I ovenstående eksempel vil x -værdien 4 give y -værdien 73. Vi skriver $f(4)=73$.

Hvis vi gør x -værdien én større til 5, forøges $f(x)$ med 12 svarende til, at én ekstra km koster 12 kr mere.

Vi bemærker, ligegyldigt hvor langt vi har kørt, så vil en ekstra km koste 12 kr mere.

Definition:

Hældningskoefficienten er ændringen i $f(x)$, når x bliver én større.

Hældningskoefficienten udtrykker grafens stejlehed/hældning.

Begyndelsesværdi

b i regneforskriften kaldes begyndelsesværdien.

Såfremt en funktion f er defineret for $x=0$, gælder, at $f(0) = a \cdot 0 + b = b$

Begyndelsesværdien er det tal på y -aksen, hvor grafen eller dens forlængelse skærer y -aksen.

Formler

Hvis man til to x -værdier kender de tilsvarende y -værdier for en funktion, kan man finde regneforskriften. Metoden er først at finde a og derefter b .

Lad y_1 betyde funktionsværdien af x_1 og y_2 funktionsværdien af x_2 .

Der gælder følgende formler:

$$a = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}, \quad \text{hvor } y_1 = f(x_1) \quad \text{og} \quad y_2 = f(x_2)$$

$$b = y_1 - a \cdot x_1$$

Mere om regneforskriften

Når man har beregnet a og b kan regneforskriften umiddelbart opskrives. Lad os se et eksempel.

Vi vil finde regneforskriften for funktionen med følgende x - og y -værdier :

x	3	7
y	1	9

Vi bruger formlerne og får

$$a = \frac{9-1}{7-3} = \frac{8}{4} = 2$$

$$b = 1 - 2 \cdot 3 = 1 - 6 = -5$$

Dvs. regneforskriften bliver $y = 2x - 5$

Hvis vi kalder funktionen g , kan vi også skrive: $g(x) = 2x - 5$.

Om E-opgaver 11a

Betragt funktionerne f og g til højre.

Opgave 1

Hvad er begyndelsesværdien for f ?
Begyndelsesværdien, som forkortet kaldes lille b , er det samme som $f(0)$.

$f(0)$ er det tal på y -aksen, som grafen går gennem.

Opgave 2

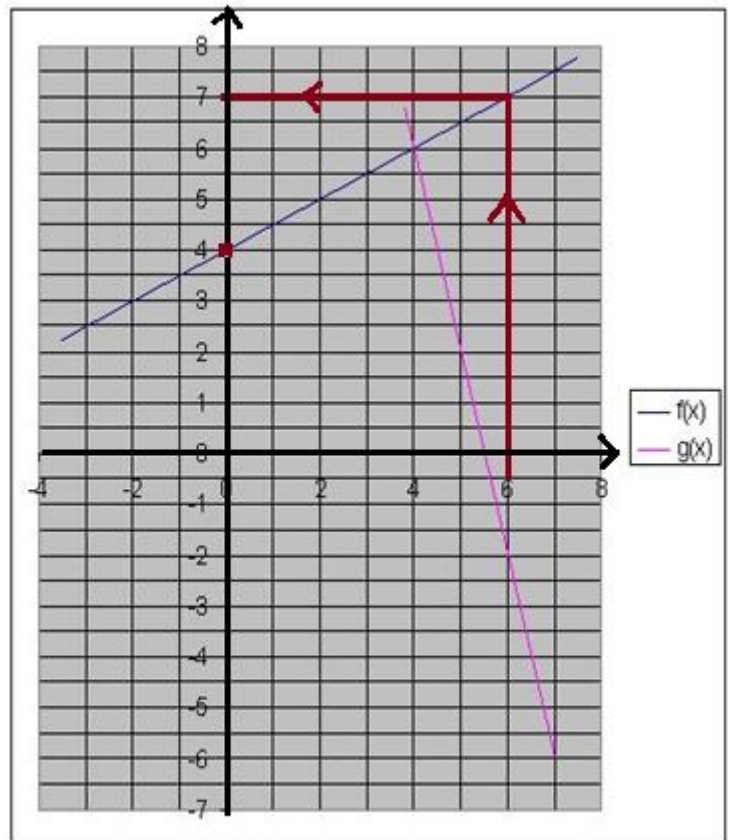
Hvad er $f(0)$?

Opgave 3

Hvad er $f(6)$?

$f(6)$ findes således:

- 1) Find 6 på x -aksen
- 2) Gå lodret indtil grafen mødes.
- 3) Gå vandret hen til y -aksen og aflæs y -værdien.

Opgave 4

Beregn hældningskoefficienten for f (kommatal)

Du har lige aflæst $f(0)$ og $f(6)$:

x	0	6
y	4	7

Brug forlen: $a = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$

Opgave 5

opskriv regneforskriften for f

f er lineær, så regneforskriften har formen $f(x) = ax + b$

Vi ved $a = 0,5$ og $b = 4$, så erstat a med $0,5$ og b med 4 .

Opgave 6

Beregn $f(10)$

Du erstatte x med 10 i regneforskriften for f

Opgave 7

Løs ligningen grafisk: $f(x) = 5$

Du finder 5 på y -aksen og går omvendt gennem koordinatsystemet hen til x -aksen.

Opgave 14

Løs ved beregning ligningen $g(x) = 40$

Den første omskrivning af ligningen er at erstatte $g(x)$ med regneforskriften for g .

Opgave 15

Løs grafisk ligningen $f(x) = g(x)$

Det gælder om at finde en x -værdi, hvor de 2 grafer har samme y -værdi.

